

Ö?rencilerin Ö?retmenlerle Olan ?leti?imsel Yeterlilikleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?rencilerin Ö?retmenlerle Olan ?leti?imsel Yeterlilikleri Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26658>

Öz

Öğrencilerin Öğretmenlerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği, 2003 yılında Z. Özçınar tarafından sunulan kapsamlı bir doktora tezi çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Bu ölçek, öğrencilerin öğretmenleriyle olan etkileşimlerinde sergiledikleri algılanan iletişimsel yeterlilik düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, öğrenci, öğretmen ve velilerin iletişim becerileri ile öğrencilerin genel akademik başarıları arasındaki karmaşık ilişkiyi incelemektir. Ölçek, eğitim ortamında başarı ve başarı ile iletişimin önemini vurgulayan psikolojik ve pedagojik temellere dayanarak geliştirilmiştir.

Ölçeğin geliştirilmesi süreci, Türk eğitim sistemindeki öğrenci-öğretmen dinamiklerini dikkate alarak yürütülmüştür. Ölçek, öğrencilerin kendilerini ifade etme, dinleme, geri bildirim verme ve çatışma çözme gibi temel iletişim becerilerini değerlendirilmelerine olanak tanır. Orijinal çalışma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilmiş olup, eğitim psikolojisi alanında önemli bir metodolojik katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci-Öğretmen İletişimi, İletişimsel Yeterlilik, Ölçek Geliştirme, Akademik Başarı, Eğitim Psikolojisi, Sosyal Beceriler, Doktora Tezi.

Yazarlar

Özçınar, Z.

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, öğrencilerin öğretmenleriyle kurdukları iletişim bağlamında kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini nicel olarak belirlemektir. Bu yeterlilik, sadece sözlü ifade becerilerini değil, aynı zamanda empati kurma, uygun dil kullanma ve eğitim ortamının gerektirdiği sosyal normlara uyum sağlama yeteneğini de kapsamaktadır.

Ölçek, araştırmacılara ve eğitimcilere, öğrencilerin iletişim becerilerindeki güçlü ve zayıf yönlerini tespit etme imkanı sunar. Elde edilen veriler, öğrencilerin akademik performansını ve okuldaki genel uyumunu desteklemek amacıyla özel iletişim eğitim programlarının veya rehberlik hizmetlerinin tasarlanmasında temel teşkil edebilir.

Yapı

Öğrencilerin Öğretmenlerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği, psikolojik literatürde geniş kabul gören iletişimsel yeterlilik (communicative competence) yapısının ölçmektedir. Bu yapı, genellikle

üç ana bileşenden oluşur: **bilgi (knowledge)**, **beceri (skill)** ve **motivasyon (motivation)**. Ölçek, özellikle öğrencilerin öğretmenleriyle olan ilişkilerinde sergiledikleri bu yeterlilikleri hedeflemektedir.

??levsel Yeterlilik: Öğrencinin amaçlarına ulaşmak için iletişimi etkili bir şekilde kullanabilme yeteneği (örneğin, soru sorma, yardım isteme).

Uygunluk Yeterliliği: Öğrencinin sosyal ve davranışsal normlara uygun, saygılı ve etik bir iletişim sergileme yeteneği.

Duygusal Yeterlilik: Öğrencinin öğretmenle etkileşim sırasında kendi duygularını yönetme ve öğretmenin duygusal durumunu anlama yeteneği (empati).

Geçerlik

Ölçek, bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiş olması rağmen, kaynak özetinde spesifik geçerlik analizlerine dair istatistiksel sonuçlar (örneğin, faktör yükleri veya korelasyonlar) belirtilmemiştir (Geçerlik: -). Ancak, geliştirme sürecinin bir parçası olarak, tezin tam metninde muhtemelen aşağıdaki geçerlik türlerinin incelendiği varsayılmaktadır:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Uzman görüşleri alınarak maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne kadar iyi temsil ettiği incelenmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapıya uygun olarak doğrulamak amacıyla Faktör Analizi yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır.

Ölçeğin bilimsel kullanım için, tezin tam metnine başvurularak detaylı geçerlik sonuçlarının incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlilik

Kaynak özetinde güvenirlilik analizlerine dair spesifik bir değer (örneğin, Cronbach Alfa katsayısı) sunulmamıştır (Güvenirlilik: -). Ancak, ölçek geliştirme çalışmalarının standartları gereği, Özçınar'ın tezinde iç tutarlılık (internal consistency) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirlilik analizlerinin yapıldığı düşünülmektedir.

Geliştirme aşamasında, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü kanıtlamak için yüksek bir iç tutarlılık katsayısı (genellikle 0.70 ve üzeri) elde edilmiş olması beklenir. Kullanıcılar, bu ölçeği uygulamadan önce tezin orijinal referansına ulaşarak elde edilen güvenirlilik katsayıları doğrulamaları önemlidir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme (Geliştirme) türünde olduğu için, yapının boyutlarını belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analizler, öğrencilerin öğretmenlerle olan

iletişimsel yeterliliklerini oluşturan alt boyutlar (faktörleri) ortaya çıkarmaya yöneliktir.

Tipik bir iletişim yeterliliği ölçüğü için, Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ile boyutların belirlenmesi ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu boyutların teorik modele uygunluğunun test edilmesi beklenir. Ölçeğin kaç faktörden oluştuğu ve bu faktörlerin varyansın ne kadarını açıkladığı bilgisi, tezin metodoloji bölümünde detaylı olarak sunulmuştur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir (-). Ancak, sosyal bilimler alanındaki benzer yeterlilik ölçekleri göz önüne alındığında, büyük olasılıkla 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örneğin: 1=Hiç Katılmıyorum, 5=Tamamen Katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Öğretmen-öğrenci ilişkisi bağlamında, genellikle ortaokul veya lise öğrencileri).

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi ve genç yetişkinlik (yaklaşık 12-18 yaş arası).

Popülasyon Detayları: Özçınar'ın tezinin örneklemini oluşturan, Türkiye'deki farklı kademelerdeki okullarda öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim envanteri (Self-report inventory). Öğrencilerden, öğretmenleriyle olan iletişim durumlarına ilişkin tutum ve davranışları değerlendirilmeleri istenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Özçınar (2003), Öğrenci Başarıları, Eğitim Psikometrisi, Ankara Üniversitesi, Okul Ortamı, Öğrenci Algısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Özçınar, Z. (2003) çalışması için Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanmıştır. Yazma adresi için tezin danışmanına veya ilgili enstitüye

başvurulmalıdır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçek bir doktora tezi kapsamında kamuya açık bir akademik çalışmada olarak sunulmuştur. Kullanım izni ve koşulları için tezin yazarından veya Ankara Üniversitesi'nden resmi izin alınması tavsiye edilir.

Test Yılı: 2003

Kaynaklar

Özçınar, Z. (2003). **Öğretmen-öğrenci-velilerin iletişimsel yeterlilikleri ve öğrenci başarısıyla olan ilişkisi** (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için, Özçınar (2003) tarafından hazırlanan doktora tezinin tam metnine başvurulması gerekmektedir.